

Jaarverslag 2023 van de Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen

Voorwoord

In mijn eerste jaar als voorzitter van de PGS-stuurgroep, heb ik kennis gemaakt met een PGS-Beheerorganisatie waarin vertegenwoordigers van betrokken overheidspartijen en bedrijfsleven op zeer professionele en bevoegen wijze samenwerken aan de continue verbetering van de veilige opslag en het veilige gebruik van gevaarlijke stoffen in Nederland.

De in 2022 doorgevoerde organisatorisch en inhoudelijke verbeteringen, hebben in 2023 een vervolg gekregen door de oprichting van een nieuwe PGS-adviescommissie. De Stuurgroep heeft het advies van de adviescommissie opgevolgd om in 2024 een terms of reference op te stellen voor twee potentiële nieuwe PGS'en: PGS 39 voor "Biogasinstallaties" en PGS 40 voor "Waterstof elektrolyzers".

Door het opstellen van een terms of reference wordt meer dan voorheen aan de voorkant aandacht besteed aan de doelstelling en beoogd resultaat, de scope en toepassingsgebied, de belangrijkste risico's en aandachtspunten, tijdslijn en planning. Hierdoor is vooraf duidelijk wat de opdracht is aan het PGS-team en kan de Stuurgroep beter sturen op proces. De in het voorjaar van 2023 gestarte versnelde herziening van PGS 12 over de opslag van ammoniak, vindt plaats op basis van een dergelijke terms of reference en de ervaringen tot nu zijn positief.

Naast PGS 12 zijn er in 2023 aan maar liefst acht andere PGS-trajecten gewerkt waarvan er vijf in 2023 zijn afgerond en gepubliceerd.

Ook de komende jaren zullen we processen blijven optimaliseren om de opslag van gevaarlijke stoffen in Nederland veilig te houden door binnen redelijke termijnen PGS'en te produceren die van hoogstaande kwaliteit zijn en gebruikersvriendelijk voor zowel bedrijven en overheden.

Peter Heij, voorzitter PGS-Stuurgroep

De PGS-reeks

De Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS) levert een belangrijke bijdrage aan een continue verbetering van de veilige opslag en het veilige gebruik en de bijbehorende activiteiten in relatie tot gevaarlijke stoffen. Zij dienen een maatschappelijk belang. PGS-richtlijnen beschrijven integraal de belangrijkste risico's van activiteiten met gevaarlijke stoffen voor de omgevingsveiligheid, brandveiligheid en de veiligheid van werknemers. In de PGS-richtlijnen worden risico's geïnventariseerd. Op basis van BBT, stand van de wetenschap en professionele dienstverlening worden maatregelen beschreven. Hierdoor worden de risico's beheerst en worden de negatieve effecten voor mens en milieu beperkt dan wel geminimaliseerd.

PGS-richtlijnen vormen een belangrijk instrument voor bedrijven en overheden om op een effectieve en efficiënte wijze zorg te dragen voor het veilig omgaan met de opslag en gebruik van gevaarlijke stoffen. PGS-publicaties zijn een belangrijk hulpmiddel voor betrokken overheden bij het uitvoeren van de VTH taken (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) in het kader van de Omgevingswet en bij de handhaving en toezicht op de Arboreggeving. Zij vormen, voor wat betreft de Omgevingswet, een belangrijke invulling van de regels die zijn vastgelegd in het Besluit Activiteiten Leefomgeving (Bal) als het gaat om het omgaan met gevaarlijke stoffen. Daarbij vervullen de PGS-publicaties een belangrijke rol bij de vergunningverlening als aangewezen BBT document. Omdat de PGS-en de stand der wetenschap en professionele dienstverlening beschrijven, vormen zij voor de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) een goed uitgangspunt voor toezicht en handhaving.

Werkprogramma 2023

In 2023 zijn de gemaakte afspraken naar aanleiding van de evaluatie "PGS Nieuwe Stijl" verder vormgegeven en geoperationaliseerd.

Adviescommissie

Stef van der Zee is begin 2023 aangesteld als voorzitter van de PGS-adviescommissie en heeft samen met de kerngroep van deze nieuwe adviescommissie de inrichting en werkwijze van de Adviescommissie uitgewerkt. De Adviescommissie heeft in de zomer van 2023 op basis van een breed uitgezette enquête en verdiepende werksessies een inventarisatie gedaan voor nieuwe PGS -onderwerpen en/of noodzakelijke herzieningen van bestaande PGS'en. Dit heeft onder geleid tot twee nieuwe onderwerpen waarvoor in 2024 een PGS zal worden opgestart: PGS 39 voor "Biogasinstallaties" en PGS 40 voor "Waterstof elektrolyzers". Andere potentiële onderwerpen worden door de adviescommissie in 2024 verder onderzocht.

Terms of reference voor nieuwe PGS trajecten

Voordat een PGS team aan het werk gaat, zal er een terms of reference (ToR) worden opgesteld die na goedkeuring door de PGS-stuurgroep zal fungeren als opdracht van de Stuurgroep aan het PGS team. Een dergelijke ToR omschrijft onder andere de probleemstelling, doelstelling en beoogd resultaat, de scope en toepassingsgebied, de belangrijkste risico's en aandachtspunten, de aanpak en werkwijze, tijdslijn en planning met milestones, en de bezetting van het PGS-team. Eventuele afwijkingen van de ToR zullen door het PGS -team aan de Stuurgroep worden voorgelegd. Op deze wijze is er meer duidelijkheid aan de voorkant en kan de Stuurgroep beter (bij)sturen.

Lopende PGS-trajecten

In 2023 is aan negen verschillende PGS trajecten gewerkt.

Vijf nieuwe PGS'en zijn in 2023 afgerond en gepubliceerd. Dit gaat om **PGS 6** (*Aanwijzingen voor het toepassen van de Seveso-paragraaf in het Bal*), **PGS 36** (*Waterstof: Veilig bedrijfsmatig stallen, onderhouden en repareren van motorvoertuigen*), **PGS 37-1** (*Lithium-houdende energiedragers: Energie Opslag Systemen – EOS*), **PGS 37-2** (*Lithium-houdende energiedragers: Opslag*) en **PGS 38** (*Multi-energie stations - Richtlijn voor veilige aflevering van een combinatie van energiedragers aan voertuigen en werktuigen*).

Drie interim PGS-en zijn in 2023 doorontwikkeld in Nieuwe Stijl. **PGS 31** (*Overige gevaarlijke vloeistoffen – Opslag in ondergrondse en bovengrondse tankinstallaties*) was in december 2023 op één punt na klaar om op te leveren aan de PGS-Stuurgroep. De verwachting is dat PGS 31 in februari 2024 wordt afgerond en gepubliceerd. **PGS 15** (*Opslag van verpakte gevaarlijke stoffen*) vordert gestaag en in november 2023 is de externe commentaarronde gestart. De planning is dat PGS 15 in het derde kwartaal van 2024 wordt opgeleverd aan de PGS-Stuurgroep. Eind 2023 heeft de externe commentaarronde plaatsgevonden van **PGS 33-2** (*Aardgas afleverinstallaties van vloeibaar aardgas (LNG) voor vaartuigen en drijvende werktuigen*) en in het tweede kwartaal van 2024 wordt oplevering aan de PGS-Stuurgroep verwacht.

Begin 2023 hebben een brede groep belanghebbende partijen de PGS-stuurgroep verzocht de herziening van **PGS 12** (*Richtlijn voor het veilig opslaan en verladen van ammoniak*) met spoed op te pakken omdat er in het kader van de energietransitie directe behoefte is aan grootschalige opslag van ammoniak als drager van waterstof. De huidige versie van PGS 12 is verouderd waardoor in nieuwe vergunningen niet zondermeer gebruik kan worden gemaakt van deze versie. Om deze reden wordt sinds maart 2023 gewerkt aan een gefaseerde herziening van PGS 12. Bij deze PGS is voor het eerst gebruik gemaakt van een Terms of Reference. Door alle partijen is hard gewerkt aan de herziening en begin december 2023 is de externe commentaarronde gestart voor fase 1 van de herziening van PGS 12 dat nieuwbouw betreft. Publicatie van dit deel wordt verwacht in het tweede kwartaal van 2024. In 2024 zal ook fase 2 (betreft bestaande ammoniak tanks) en fase 3 (betreft kleine opslagen voor ammoniak onder druk) worden afgerond.

Zie bijlage hieronder voor een uitgebreide planning zoals deze per 31 december 2023 is opgesteld.

Financiën

Het ministerie van IenW heeft voor het jaar 2023 € 1.000.000 ter beschikking gesteld. Er is in 2023 € 1.042.000 uitgegeven. €42.000 komt voor rekening van NEN.

Hieronder wordt een verdeling op hoofdlijnen getoond van activiteiten en bijbehorende besteding.

Lopende PGS-trajecten (Externe kosten en uren NEN) PGS 6, 12, 15, 31, 33-2, 36, 37-1, 37-2, en 38	€ 403.000
PGS Programmabureau (Externe kosten en uren NEN)	€ 509.000
IT en digitalisering Hosting website, support, ontwikkelen van aanvullende functionaliteiten voor digitale PGS, instructievideo voor het gebruik van Nieuwe Stijl en de digitale PGS.	€ 130.000
Totale uitgaven	€ 1.042.000

Bijlage: De status en verwachte planning voor PGS Publicaties (d.d. 31 december 2023)

Legenda:

Groen: Opgeleverd in Nieuwe Stijl
Geel: Loopt
Grijs: Niet gestart

Publicatie	Status	Toelichting en huidige planning (d.d. 31 december 2023)
PGS 6: Aanwijzingen voor implementatie van het Brzo 2015	Groen	Op 21 december 2023 is het definitief concept gepubliceerd. Verwachte publicatie definitieve versie op in januari 2024.
PGS 7: Opslag van vaste minerale anorganische meststoffen	Groen	Gepubliceerd op PGS website op 1 april 2020. Definitieve publicatie in digitale vorm: 1 februari 2022
PGS 8: Organische peroxiden: opslag	Groen	Gepubliceerd op PGS website op 1 april 2020. Definitieve publicatie in digitale vorm: 1 september 2021
PGS 9: Cryogene gassen: opslag van 0,15 m ³ – 100 m ³	Groen	Gepubliceerd op PGS website op 1 april 2020. Definitieve publicatie in digitale vorm: 1 september 2021
PGS 10: Vloeibaar zwaveldioxide: opslag en gebruik	Grijs	Opstartdatum is afhankelijk van de prioritering door de adviescommissie voor nieuw te starten projecten.
PGS 12: Ammoniak: opslag en verlading	Geel	Gepubliceerd als interim PGS per 1 april 2020. Definitieve publicatie: 1 januari 2021 In april 2023 is een spoedtraject gestart voor een gefaseerde herziening. Fase 1 is eind december de externe commentaarronde in gegaan. Verwachte oplevering PGS 12 fase 1, 2 en 3: 2024
PGS 13: Ammoniak als koudemiddel in koelinstallaties en warmtepompen	Groen	Gepubliceerd op PGS website op 1 april 2020. Definitieve publicatie in digitale vorm: 1 september 2021
PGS 15: Opslag van verpakte gevaarlijke stoffen	Geel	Gepubliceerd als interim PGS op 1 april 2020. Definitieve publicatie: 1 januari 2021 PGS 15 wordt doorontwikkeld als Nieuwe Stijl. Verwachte oplevering PGS 15: najaar 2024
PGS 16: LPG afleverinstallaties	Groen	Gepubliceerd op PGS website op 1 april 2020. Definitieve publicatie in digitale vorm: 1 september 2021
PGS 17: LPG tankwagens	n.v.t.	Deze PGS is ingetrokken, omdat alles in ADR en andere wet- en regelgeving is opgenomen.
PGS 18: LPG depots	Grijs	Opstartdatum is afhankelijk van de prioritering door de adviescommissie voor nieuw te starten projecten.

Publicatie	Status	Toelichting en huidige planning (d.d. 31 december 2023)
PGS 36		Publicatie definitieve versie op 9 november 2023.
PGS 37-1: EOS – buurtbatterijen		Publicatie definitieve versie op 20 december 2023.
PGS 37-2: Energieopslag – Lithium-ion energiedragers		Publicatie definitieve versie op 20 december 2023.
PGS 38: Multifuel tankstations		Publicatie definitieve versie op 20 december 2023.

